

SANS

prop de (a) Benissanó de Lliria (6 k. al S.) que del (b) i el (c).

Sanol, V. S. (misc. àr.)

SANS, Coll de ~

Trajecte en el curs de l'Ebre, en te. de Mequinença, immediat més avall de la confluència amb el Segre, plana ampla en el riu, fins al Pedret del Rossinyol, abans de la partió amb el terme de Faió (Casac. oit al seu barquer, 1927) [d'on?, potser el NP *Sanç*].

SANSOR

Sansor és un poblet de Cerdanya, agre. al poble de Prats, vora la línia arbitrària que hom va assignar a la província de Lleida en el seu límit amb la de Girona.²⁰ Aglomeració minsa, és, tanmateix, antiquíssima, com sol passar en aquestes comarques pirinenques.

En efecte, en trobem documentat el nom sense interrupció des del S. IX, en l'Acta de consagració de l'església del poble veí *Baltarga*, de 891, en la forma *Sonçorr*,¹ i també figura ja abans, en un document de 843, grafiat *Zencurrio* (o sigui *Zençurrio*) (*Marca Hispanica*, n.º 15); B. Alart en els índexs inèdits del seu gran cartoral rossellonès manuscrit, conservat a la Biblioteca Municipal de Perpinyà, i format per escriptures dels volts de l'any 1000, hi registra les formes *Zencurr* i *Zancorr*, en les quals cal interpretar així mateix la *c* com una *ç* *trencada*.

Després trobem *Censor* el 1359 («Col. docs. inèd. Arch. Cor. Ar.» XII, 88); Pau Vila (*Cerdanya*, 256)³⁵ registra *Sanczor* en el S. XIII, *Sensor* en el XVI i *Sansor* en el XVII; hi afegeixo finalment *Campsor* en els anys 1294 i 1308.² Aquí apareixen per primer cop els efectes de l'etimologia pop. que ha relacionat aquest nom amb l'antropònim bíblic *Sampsó*, cosa inevitable en català, des que a finals de l'Edat mitjana es van emmudir les erres finals; d'aquí ha resultat la grafia *Sampsor*, avui consagrada per la nomenclatura oficial, però la falsedat d'aquesta ortografia es veu per la data tardana d'aquest nexa *-mps-* en la documentació; i per la constància de la *-r* o *-rr* final, i, almenys en els documents més antics, de la *ç* interna. Avui encara es pronuncia *sunsó* amb *-ns-* en els cinc pobles veïns, i solament he anotat la pronúncia *sumsó* en localitats més allunyades.⁵⁰

Sembla evident que es tracta del basc *zintzur(r)* «garganta, gaznate», que en aquest sentit o en el secundari de «buche» és general a tots els dialectes bascos llevat del biscaí. Que la consonant final és una *-rr* llarga és segur per les variants locals navarreses *tzintzurri* de Salaçar, *txintzurri* del Roncal, *tzintzur* de l'Aezkoa (Mitxelena, «Bol. de la Soc. Vasc. de Amigos del País» XIV, p. II de la tirada a part). El mateix que el cast. *garganta*, el fr. *gorge* o el ll. *fauces*, el mot basc prengué el sentit topogràfic de 'congost o gorja

entre dues muntanyes', avui registrat en efecte a la vall de Baztan.³

Ara bé, *Sansor* és a la sortida d'un congost del Segre: «a l'entrada de l'estret d'Isòvol» (Pau Vila, *l. c.*), «al peu de l'engorjat del riu» (CATorras, *Pirineu Català* IX, 53).

¹ Datada de 891. La publica un erudit tan expert com En Ramon d'Abadal (*Com neix un monestir: Eixalada*, 167), assenyalant els caràcters que n'assenyalen l'autenticitat. El context no permet de dubtar de la identificació, car es tracta de fixar els límits de la parròquia de Baltarga, i el nostre nom (amb *c* per *ç*, com és normal en l'època) apareix a l'indret precís on Baltarga afronta amb Sansor):
¹⁵ «puialem de Beders --- fonte de Torrelles, usque in collem de *Baltarga* et usque in collem de *Soncorr* et usque in petram Agraderam et flumen Sigoris et usque in rivum de Navascort». *Baltarga*, *Beders* i *Navascort* són també noms bascos, com demostra en E.T.C. I, pp. 86 i 109. — ² Serra i Vilaró, *Les baronies de Pinós i Mataplana*, 317, 121. — ³ Altrament és possible que el mot tingui la mateixa arrel que *çingo* 'fons', «fond, trou», però no em correspon d'aclarir si hi ha, com ho podríem creure, parentiu amb *çintzo* 'econòmic' i 'exacte, fi, sà, perspicax', baix-nav. *çinkhor* 'avar', i amb *çin* 'fidel': a base de la idea fonamental de 'estret', 'estricte'. *Çinçurru* ja apareix com a nom d'un pasturatge de Roncesvalles l'any 1284 (Mitxelena, *Textos arcaïcos*, 37).

Sant, V. S. (moss.) *Sant*-, *Santa*, V. compostos de noms de sants

SANT

Expliquem els noms de lloc formats amb noms de sants limitant-nos a indagar l'etimologia d'aquells noms de sants que no sigui ben coneguda, no repetint la d'aquells en què està ben establerta i divulgada. Van per ordre alfabètic, però deixant a la fi alguns que és més insegur o només aparent que siguin veritables hagionims.

SANT GUIM designa dos pobles de Segarra, ben separats (uns 17 k.). A) *Sant Guim de la Plana*, poble i mun., uns 17 k. al NE. de Cervera; i B) *Sant Guim de la Rabassa*, poblet que, amb altres, forma el mun. de Freixenet, vora l'estació ferroviària de Sant Guim, que és uns 15 k. dret a l'E. de Cervera.

A) Pron.: *san gim da la plána*, a Freixenet (Casac. 1920). *San gim* (i prou) o s. g. *da la plána* a Cabanabona (1931, Ll. 29, 222). Cf. GGC, 432, que el creu documentat des de 1090.

MENCIONS ANT. 1076: «termino *Sti. Guilelmi*», cit. junt amb el Riu Bragós (Arx. Sols.); 1088: «infra term. de Calaf --- castrum *Calaf* --- afr. Austr.: Castro *Sti. Guilelmi*» (Arx. Sols.); 1099, com afr. Or. de Guissona: «*Taltavel, Bechfret* et *S. Guillelmo*, Austr. *Tarregam* --- decimae de Sto. *Guillermo* ---» (Acta de